

Hospodin se postavil, povede spor, stojí, aby vedl při s národy. 14 Hospodin zahajuje soud se staršími svého lidu a s velmoži jeho: „Spásali jste vinici, máte ve svých domech, oč jste obrali utištěného. 15 Jak to, že deptáte můj lid a drtíte tvář utištěných?“ je výrok Panovníka, Hospodina zástupů. Izajáš 3:13-15

Ale cokoliv mi bylo ziskem, to jsem pro Krista odepsal jako ztrátu. 8 A vůbec všechno pokládám za ztrátu, neboť to, že jsem poznal Ježíše, svého Pána, je mi nade všechno. Pro něho jsem všechno ostatní odepsal a pokládám to za nic, 9 abych získal Krista a nalezen byl v něm nikoli s vlastní spravedlností, která je ze zákona, ale s tou, která je z víry v Krista – spravedlností z Boha založenou na víře, 10 abych poznal jej a moc jeho vzkříšení i účast na jeho utrpení. Beru na sebe podobu jeho smrti, 11 abych tak dosáhl zmrtevýchvstání. 12 Nemyslím, že bych již byl u cíle anebo již dosáhl dokonalosti; běžím však, abych se jí zmocnil, protože mne se zmocnil Kristus Ježíš. 13 Bratří, já nemám za to, že jsem již u cíle; jen to mohu říci: zapomínaje na to, co je za mnou, upřen k tomu, co je přede mnou, 14 běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu, již je Boží povolání v Kristu Ježíši. 15 Kdo je dokonalý, ať smýšlí jako my; a jestliže v něčem smýšlíte jinak, i to vám Bůh objasní. 16 Jen k čemu jsme již dospěli, toho se držme. Filipánům 3:7-16

16 Hle, já vás posílám jako ovce mezi vlky; buďte tedy obezřetní jako hadi a bezelstní jako holubice. 17 Mějte se na pozoru před lidmi; neboť vás budou vydávat soudům, ve svých synagógách vás budou bičovat, 18 budou vás vodit před vládcce a krále kvůli mně, abyste vydali svědectví jim i národům. 19 A když vás obžalují, nedělejte si starosti, jak a co budete mluvit; neboť v tu hodinu vám bude dáno, co máte mluvit. 20 Nejste to vy, kdo mluvíte, ale mluví ve vás Duch vašeho Otce. 21 Vydá na smrt bratr bratra a otec dítě, povstanou děti proti rodičům a připraví je o život. 22 Budou vás všichni nenávidět pro mé jméno; ale kdo vytrvá až do konce, bude spasen. Matoušovo evangelium 10:16-22

Mistr Jan Hus

Mám kázat, ale ona to na tomto místě musí být tak trochu táborová řeč. Myslím tím, že jsme venku pod lipami a že může někdo zaslechnout třeba jen větu, jeden odstavec. Je to táborová řeč také tím, že se pokusím o věrnost slovům Mistra Jana a věrnost slovům Písma svatého věda, že všechny zdroje spotřebováváme, přetavujeme a prožíváme nutně ovlivněni dneškem a tímto prostředím. Víím, že mne pochopíte po svém... Ostatně: Jan Hus byl také synem své doby. A divil by se, co se jeho jménem říkalo pár let po jeho smrti. Každého z nás formuje jeho doba. Více, než si připouštíme. Je to tak. Ať je nám tedy Pán Bůh milostiv!

Podívejme se tedy na Husovu dobu, na naše dějiny: Když císař římský, Karel toho jména čtvrtý, žil ze všech sil svoji dobu vrcholného středověku, myslel to nejlépe, jak uměl. A je lehké, ale pošetilé mu to vytýkat.

- Země obratnou vládou bohatla, oplývala ostatky svatých a s nimi spojenými průvody, kde se vystavovaly k uctívání
- V českých zemích se ožývaly cizí jazyky a celé oblasti byly svěřeny Evropanům, kteří ale nemysleli evropsky, nýbrž po svém, mocensky. A to nutně muselo jednou dozrát k národnostním střetům
- Architektonický koncept Prahy jako nového Jeruzaléma rostl spolu se zbožnou představou o důležitosti města. Zatímco se stavby v následujících bouřích někdy i ničily, mylná představa o spásné důležitosti Prahy přetrvala
- Univerzita, vzdělanost, umění rozvíjely své chápání světa. Ale stávaly se nesrozumitelnými, pro běžný a těžký život nepoužitelnými. V následných bouřích vypadaly jako brzda pokroku
- Rostly kostely, kláštery i jejich moc a bohatství, církve propracovala liturgii kleriků bez potřeby účasti laiků. Kněz měl ještě i v bouřné době po Husově smrti důležitost, důstojnost a vážnost, která mu zjevně nepatřila. Však - byl to jen člověk
- Když byla řeč o císaři Karlovi, tak hned jeho potomci, ambiciózní muži, nebyli šťastni. Václav čtvrtý, kterému ležela na bedrech odpovědnost a nic kolem už nešlo tak snadno a s rozmachem, jako před tím. A Zikmund, Sigismund¹ - česky snad Vítězslav či slavný vítěz, jenž potřeboval především zvítězit. Jeho diplomacie v řeči sedmi jazyků, kterými mluvil,

---

¹ Sigismund - Sieges mund,

oslňovala, ale neuchvacovala velké ani malé. Na to byl příliš namyšlený a vzteklý (což měli Lucemburkové možná rodově). Jak lidské. A jak osudové!

Starosmluvní Izajášův text nám připomíná, že to pohodlné odírání jednoho druhým, slabého bohatými velmoži, probouzí nejenom tekutý hněv, který vyplavuje revoluce, ale také hněv Boží. Tekutý hněv lidí pak drásavě káže mravy a stíhá všechny člověčiny. Na místě Božím neodpouští a nezmocňuje k novému životu, ale trestá, ba zabíjí. Zabíjí, aby byl za chvíli zabit. Požrán bouří, kterou rozbouřil. Na rozdíl od toho, Boží hněv opakovaně - jak je na začátku Izajášova proroctví znát - volá „Pojďte, projednejme to...!“ Vyjednává, nelicituje zlevňováním viny, ale otevírá nové začátky odpuštěním za vysokou cenu.

Jistě můžete namítnout, že jsem rýsoval historický pohled hůře, než byl. Že proti úpadku dělali všichni, co mohli. A že byla přece bratrstva obnovující život víry s humanistickým nasazením skutečné služby potřebným. Ještě, že byly ty univerzity, práce učenců a kazatelů...

Ale nic z toho nemohlo ubrzdit hluboký rozkol ve společnosti. Nic z toho nezastavilo hordy malých, ale i větších, kterým se hodilo přepadávat a loupit. Když lapky vysála z českého království nějaká válka, kde uplatnili svoje řemeslo, byl chvíli klid a všichni si oddychli. Neléčená bolest chudoby, vykořenění, snad už i národnostní třenice a rozkoly. Hus se z pohodlného univerzitního kněžíka, který měl rád měkká roucha, stává v té době kazatelem evangelia, které volá po obnově lidských srdcí. Zariskoval s Kristem jako apoštol: „**Ale cokoliv mi bylo ziskem, to jsem pro Krista odepsal jako ztrátu. A vůbec všechno pokládám za ztrátu, neboť to, že jsem poznal Ježíše, svého Pána, je mi nade všechno. Pro něho jsem všechno ostatní odepsal a pokládám to za nic, abych získal Krista a nalezen byl v něm nikoli s vlastní spravedlností, která je ze zákona, ale s tou, která je z víry v Krista.**“ (Filipanům 3:7-9)

Tekutý hněv lidí, vyplavený později v husitských bouřích, byl Janu Husovi cizí. On káže a věří v evangelium. Je politicky naivní, protože nepředpokládá zlé. Chce se v Kostnici nechat poučit, touží disputovat. Zapomíná, že je před říšským soudem převlečeným za církevní koncil, kde nic nemůže dopadnout dobře, ani kdyby odvolal, jak se po něm chce. A ještě něco: Mistr Jan také odmítal laborovat nad povahou chleba a vína na oltáři. Nefilozofuje, káže a podává. Říká: „*Tajemství svátosti oltářní jde nad smysly a nadání pouhého člověka, ješto od tohoto pouhého člověka zde na světě nemůže být pojato ani pochopeno.*“² Všeljaké filozofie horlivě probírala každá strana bouří i po Husově smrti. A to ze všech sil. Copak netrvaly stále hádky o to, co se vlastně děje při eucharistii, nevyslovovaly se přísné důrazy a zákazy? Copak nebyla u husitů divná až magická úcta k hostii, která ospravedlňuje snad i vraždění?

Každého formuje také jeho doba, současné pochopení historie i evangelia. I my jsme po hojných deseti letech došli do okamžiku, ve kterém se pomalu hromadí nashromážděný tekutý hněv. Kdo neví, o čem mluvím, tak ať naslouchá tomu, co se říká a píše. Taková slova, tak tvrdé soudy, které se vymykají všemu rozumu. Pocit důležitosti národa přetrvává a tak se objevuje národnostní nesnášlivost a nechutě. Nemůžeme se věnovat slabším, potřebným, běžencům a sténající přírodě. To my a naše břicha volají po záchraně. Hledají se viníci jakéhokoliv nezdaru, neodpouští se. Moralizuje se. Řešíme jednotlivé a nutně rozdílné důrazy svých církevních uskupení s takovou odsuzující úporností, že je to až zarážející. Myslíte si, že je to křesťanské? Myslíte si, že to někoho zajímá, jak zrovna my chápeme chléb a víno na stole Pánově?

Sestry a bratři, přátelé, hosté:

1. Je čas zastavit se a pro velké bohatství našeho povolání, pro dobrý osud, který nám poskytuje evangelium, se učit od Husa a našich otců z různých tradic. Jak říkal apoštol (parafrázují): „**Poznat Krista, moc jeho vzkříšení i účast na jeho utrpení.**“ To rozhoduje, ostatní je služebné a případné. „**Brát na sebe podobu jeho smrti, abychom tak dosáhli zmrtvýchvstání.**“ Postavit si Krista jako vyššího, než všechno to naše
2. Je čas začít počítat s tím, že ve službách pravdy a lásky není a nebude přízně světa. Že je třeba proplouvat „**s opatrností hadů a prostotou holubic**“ jak říká Ježíš v evangeliu. Přičemž Pán myslí na ty prapůvodní vlastnosti hada a holubice z knihy Genesis. Had byl v ráji nejzchtralejší ze vši polní zvěře, ale to není možno pochopit jen jako rafinované zlo, jak to

² Mistra Jana Husi Sebrané spisy, svazek I, Flajšhans, Praha 1904, str. 255

překládáme a vykládáme. Ale opatrnost hada je podle původního textu v poznání, dovednosti, dokonce civilizovanosti³ a moudrosti, jak to chápou původní jazyky Bible. A podobně holubice, která si nezadala s nečistotou, ale vracela se k Noemovi do korábu po potopě zas a zas. Až ve chvíli, kdy mohla hnízdit, zůstala mimo loď

3. Je čas dát prostor Duchu svatému. Mluvit i s nepřáteli. Neskandalizovat zlotřilé velmože, nepřitvrzovat, neobracet se zády k fízlům a trollům. Nenadávat lidem bez širokého rozhledu. Těm, kterým stačí oslovení „čau, lidi“ přijít ještě s mocnější blízkostí a pochopením. Jednomu po druhém se věnovat, ztrácet čas. A kde skončí debata, tam stát před lidmi zranitelně svědecky, s důvěrou v Božího Ducha, který dá ta pravá slova. Hus se z univerzitního učenice v posledních chvílích svého života stal Ježíšovým vyznavačem bez proklínání a hněvu. Ještě na hranici, jak nám to zachovali svědkové upálení na břehu Rýna, se odvolával ke Kristu. Nevolal po soudech nad vrahy. Pokorně prosil o Boží milost nad sebou samým. A to se wpisuje hluboko do života všem, kteří ty viděli a podnes slyší. Amen

12 Žádáme vás, bratří, abyste uznávali ty, kteří mezi vámi pracují, jsou vašimi představenými v Kristu a napomínají vás. 13 Velmi si jich važte a milujte je pro jejich dílo. Žijte mezi sebou v pokoji. 14 Kládeme vám na srdce, bratří, kářejte neukázněné, těšte malomyslné, ujímejte se slabých, se všemi mějte trpělivost. 15 Hledte, aby nikdo neoplácel zlým za zlé, ale vždycky usilujte o dobré mezi sebou a vůči všem. 16 Stále se radujte, 17 v modlitbách neustávejte. 18 Za všech okolností děkujte, neboť to je vůle Boží v Kristu Ježíši pro vás. 19 Plamen Ducha nezhášejte, 20 prorockými dary nepohrdejte. 21 Všecko zkoumejte, dobrého se držte, 22 zlého se chraňte v každé podobě. 23 Sám Bůh pokoje nechť vás cele posvětit a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista. 24 Věrný je ten, který vás povolal; on to také učiní. 1. Tesalonickým 5:21-24

---

³ Filip Čapek, Kazatel, zneklidňující kniha pro neklidnou dobu (CBS AV ČR 2016), píše, že je to hříčka z Genesis 3:1 a 7, v níž jde o to, že lidé chtěli být také moudří a chytří *árúm* a zjistili, že jsou nazí *éjrom* (hebrejské *árúm* o hadovi je v Septuagintě řecké *fronimos*.) Civilizovanost je stav, který vychází z určitých hodnot, je to vědomí autority nad sebou, respekt k symbolům a úcta k pravidlům, pocit zodpovědnosti a potřeba přijmout i předat dědictví a úkoly.